

अमृतसिद्धि-
पारायणम्

Colophon

This document was typeset using $X\text{\LaTeX}$, and uses the Sanskrit 2003 font extensively. It also uses several \TeX macros designed by H. L. Prasad.

FOR PERSONAL USE ONLY
NOT FOR COMMERCIAL PRINTING/DISTRIBUTION

अनुक्रमणिका

सङ्कल्पः	1
ललितापञ्चरत्नम्	2
दुर्गापञ्चरत्नम्	3
दुर्गास्तोत्रम् (युधिष्ठिरकृतम्)	4
दुर्गा-स्तुतिः (अर्जुन-कृता)	8
दुर्गाचन्द्रकलास्तुतिः	11
गौरीदशकम्	15
महिषासुरमर्दिनि-स्तोत्रम्	17
दुर्गास्तोत्रम्	21
परशुरामकृत-दुर्गास्तोत्रम्	24
सौन्दर्यलहरी	30

॥ सङ्कल्पः ॥

ममोपात्त + प्रीत्यर्थं भगवत्याः जगद्म्बायाः प्रसादेन -

- जनानां दुर्विचार-निवृत्ति-पूर्वक-सद्विचार-अभिवृद्धर्थं,
- साधूनां धार्मिकाणां च धैर्य-विश्वास-पुष्टि-सिद्धर्थम्, आधर्मिक-शक्तीनां विनाशार्थं,
- तद्-द्वारा सर्वलोक-क्षेमार्थं
- भारतीयानां महाजनानां विद्धि-निवृत्ति-पूर्वक-सत्कार्य-प्रवृत्ति-द्वारा ऐहिक-आमुष्मिक-अभ्युदय-प्राप्त्यर्थम्, असत्कार्यभ्यः निवृत्यर्थं
- भारतीयानां सन्ततेः सनातन-सम्प्रदाये श्रद्धा-भक्त्योः अभिवृद्धर्थं
- सर्वेषां द्विपदां चतुष्पदाम् अन्येषां च प्राणि-वर्गाणाम् आरोग्य-युक्त-सुख-जीवन-अवाप्त्यर्थम्
- अस्माकं सह-कुटुम्बानां धर्म-अर्थ-काम-मोक्ष-रूप-चतुर्विध-पुरुषार्थ-सिद्धर्थं विवेक-वैराग्य-सिद्धर्थं

पुण्यकाले

—
दुर्गासप्तशती-ललितासहस्रनाम-सौन्दर्यलहरी-विराटपर्वदुर्गास्तुति-
दुर्गाचन्द्रकलग्रस्तुति-महिषासुरमर्दिनीस्तोत्र-अभिराम्यन्तादिस्तोत्र-पारायणं
करिष्ये।

॥ ललितापञ्चरत्नम् ॥

प्रातः स्मरामि ललितावदनारविन्दं
 बिम्बाधरं पृथुलमौक्तिकशोभिनासम्।
 आकर्णदीर्घनयनं मणिकुण्डलाद्यं
 मन्दस्मितं मृगमदोज्ज्वलभालदेशम् ॥ १ ॥

प्रातर्भजामि ललिताभुजकल्पवल्लीं
 रत्नाङ्गुलीयलसदङ्गुलिपल्लवाद्याम्।
 माणिक्यहेमवलयाङ्गदशाभमानां
 पुण्ड्रेक्षुचापकुसुमेषुसृणीर्दधानाम् ॥ २ ॥

प्रातर्नमामि ललिताचरणारविन्दं
 भक्तेष्टदाननिरतं भवसिन्धुपोतम्।
 पद्मासनादिसुरनायकपूजनीयं
 पद्माङ्गुशध्वजसुदर्शनलाज्जनाद्यम् ॥ ३ ॥

प्रातः स्तुवे परशिवां ललितां भवानीं
 त्रय्यन्तवेद्यविभवां करुणानवद्याम्।
 विश्वस्य सृष्टिविलयस्थितिहेतुभूतां
 विश्वेश्वरीं निगमवाञ्छनसातिदूराम् ॥ ४ ॥

प्रातर्वदामि ललिते तव पुण्यनाम
 कामेश्वरीति कमलेति महेश्वरीति।
 श्रीशाम्भवीति जगतां जननी परेति
 वाग्देवतेति वचसा त्रिपुरेश्वरीति ॥ ५ ॥

यः श्लोकपञ्चकमिदं ललिताम्बिकायाः
सौभाग्यदं सुललितं पठति प्रभाते।
तस्मै ददाति ललिता इटिति प्रसन्ना
विद्यां श्रियं विमलसौख्यमनन्तकीर्तिम्॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
श्री-ललितापञ्चरत्नं सम्पूर्णम्॥

॥दुर्गापञ्चरत्नम्॥

ते ध्यान-योगानुगता अपश्यन्
त्वामेव देवीं स्वगुणोर्निंगृद्भाम्।
त्वमेव शक्तिः परमेश्वरस्य
मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि॥ १ ॥

देवात्मशक्तिः श्रुतिवाक्यगीता
महर्षि लोकस्य पुरः प्रसन्ना।
गुहा परं व्योम सतः प्रतिष्ठा
मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि॥ २ ॥

परास्य शक्तिर्विविधैव श्रूयसे
श्वेताश्व-वाक्योदित-देवि दुर्गे।
स्वाभाविकी ज्ञानबलक्रिया ते
मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि॥ ३ ॥

देवात्मशब्देन शिवात्मभूता
 यत्कूर्मवायव्यवचो विवृत्या।
 त्वं पाशविच्छेदकरी प्रसिद्धा
 मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ ४ ॥

त्वं ब्रह्मपुच्छा विविधा मयूरी
 ब्रह्म-प्रतिष्ठाऽस्युपदिष्ट-गीता।
 ज्ञानस्वरूपात्मतयाऽखिलानां
 मां पाहि सर्वेश्वरि मोक्षदात्रि ॥ ५ ॥

॥ इति श्री-काश्मीरजगदुरु-श्री-चन्द्रशोखरेन्द्रसरस्वती-श्रीचरणैः विरचितं
 श्री-दुर्गापञ्चरत्नं सम्पूर्णम् ॥

॥ दुर्गास्तोत्रम् (युधिष्ठिरकृतम्) ॥

वैशाल्प्यायन उवाच

विराटनगरं रम्यं गच्छमानो युधिष्ठिरः।
 अस्तुवन्मनसा देवीं दुर्गा त्रिभुवनेश्वरीम् ॥ १ ॥

यशोदागर्भसम्भूतां नारायणवरप्रियाम्।
 नन्दगोपकुले जातां मङ्गल्यां कुलवर्धनीम् ॥ २ ॥

कंसविद्रावणकरीमसुराणां क्षयङ्करीम्।
 शिलातटविनिक्षिप्तामाकाशं प्रति गामिनीम् ॥ ३ ॥

वासुदेवस्य भगिनीं दिव्यमाल्यविभूषिताम्।
 दिव्याम्बरधरां देवीं खड्गखेटकधारिणीम् ॥ ४ ॥

भारावतरणे पुण्ये ये स्मरन्ति सदा शिवाम्।
तान् वै तारयसे पापात्पङ्के गामिव दुर्बलाम्॥५॥

स्तोतुं प्रचक्मे भूयो विविधैः स्तोत्रसम्भवैः।
आमन्त्र्य दर्शनाकाङ्क्षी राजा देवीं सहानुजः॥६॥

नमोऽस्तु वरदे कृष्णे कुमारि ब्रह्मचारिणि।
बालार्कसदृशाकारे पूर्णचन्द्रनिभानने॥७॥

चतुर्भुजे चतुर्वक्त्रे पीनश्रोणिपयोधरे।
मयूरपिच्छवलये केयूराङ्गदधारिणि॥८॥

भासि देवि यथा पद्मा नारायणपरिग्रहः।
स्वरूपं ब्रह्मचर्यं च विशदं तव खेचरि॥९॥

कृष्णच्छविसमा कृष्णा सङ्कर्षणसमानना।
बिभ्रती विपुलौ बाहू शक्वजसमुच्छयौ॥१०॥

पात्री च पङ्कजी घण्टी स्त्री विशुद्धा च या भुवि।
पाशं धनुर्महाचक्रं विविधान्यायुधानि च॥११॥

कुण्डलाभ्यां सुपूर्णाभ्यां कर्णाभ्यां च विभूषिता।
चन्द्रविस्पर्धिना देवि मुखेन त्वं विराजसे॥१२॥

मुकुटेन विचित्रेण केशबन्धेन शोभिना।
भुजङ्गभोगवासेन श्रोणिसूत्रेण राजता॥१३॥

विभ्राजसे चाबद्धेन भोगेनेवेह मन्दरः।
ध्वजेन शिखिपिच्छानामुच्छितेन विराजसे॥१४॥

कौमारं व्रतमास्थाय त्रिदिवं पावितं त्वया।
तेन त्वं स्तूयसे देवि त्रिदशैः पूज्यसेऽपि च ॥ १५ ॥

त्रैलोक्यरक्षणार्थाय महिषासुरनाशिनि।
प्रसन्ना मे सुरश्रेष्ठे दयां कुरु शिवा भव ॥ १६ ॥

जया त्वं विजया चैव सञ्जामे च जयप्रदा।
ममापि विजयं देहि वरदा त्वं च साम्रतम् ॥ १७ ॥

विन्ध्ये चैव नगश्रेष्ठे तव स्थानं हि शाश्वतम्।
कालि कालि महाकालि शीघ्रुमांसपशुप्रिये ॥ १८ ॥

कृतानुयात्रा भूतैस्त्वं वरदा कामचारिणी।
भारावतारे ये च त्वां संस्मरिष्यन्ति मानवाः ॥ १९ ॥

प्रणमन्ति च ये त्वां हि प्रभाते तु नरा भुवि।
न तेषां दुर्लभं किञ्चित्पुत्रतो धनतोऽपि वा ॥ २० ॥

दुर्गात्तारयसे दुर्गे तत् त्वं दुर्गा स्मृता जनैः।
कान्तारेष्वसन्नानां ममानां च महार्णवे।
दस्युभिर्वा निरुद्धानां त्वं गतिः परमा नृणाम् ॥ २१ ॥

जलप्रतरणे चैव कान्तारेष्वटवीषु च।
ये स्मरन्ति महादेवि न च सीदन्ति ते नराः ॥ २२ ॥

त्वं कीर्तिः श्रीर्घृतिः सिद्धिर्हीर्विद्या सन्ततिर्मतिः।
सन्ध्या रात्रिः प्रभा निद्रा ज्योत्स्ना कान्तिः क्षमा दया ॥ २३ ॥

नृणां च बन्धनं मोहं पुत्रनाशं धनक्षयम्।
व्याधिं मृत्युं भयं चैव पूजिता नाशयिष्यसि ॥ २४ ॥

सोऽहं राज्यात्परिभ्रष्टः शरणं त्वां प्रपन्नवान्।
प्रणतश्च यथा मूर्धा तव देवि सुरेश्वरि॥ २५॥

त्राहि मां पद्मपत्राक्षिं सत्ये सत्या भवस्व नः।
शरणं भव मे दुर्गे शरण्ये भक्तवत्सले॥ २६॥

एवं स्तुता हि सा देवी दर्शयामास पाण्डवम्।
उपगम्य तु राजानमिदं वचनमब्रवीत्॥ २७॥

देव्युवाच

शृणु राजन्महाबाहो मदीयं वचनं प्रभो।
भविष्यत्यचिरादेव सङ्घामे विजयस्तव॥ २८॥

मम प्रसादान्निर्जित्य हृत्वा कौरववाहिनीम्।
राज्यं निष्कण्टकं कृत्वा भोक्ष्यसे मेदिनीं पुनः॥ २९॥

आतृभिः सहितो राजन्मीतिं प्राप्स्यसि पुष्कलाम्।
मत्प्रसादाच्च ते सौख्यमारोग्यं च भविष्यति॥ ३०॥

ये च सङ्कीर्तयिष्यन्ति लोके विगतकल्मषाः।
तेषां तुष्टा प्रदास्यामि राज्यमायुर्वपुः सुतम्॥ ३१॥

प्रवासे नगरे वाऽपि सङ्घामे शत्रुसङ्कटे।
अटव्यां दुर्गकान्तारे सागरे गहने गिरौ॥ ३२॥

ये स्मरिष्यन्ति मां राजन् यथाऽहं भवता स्मृता।
न तेषां दुर्लभं किञ्चिदस्मिन् लोके भविष्यति॥ ३३॥

इदं स्तोत्रवरं भक्त्या शृणुयाद्वा पठेत वा।
तस्य सर्वाणि कार्याणि सिद्धिं यास्यन्ति पाण्डवाः॥ ३४॥

मत्प्रसादाच्च वः सर्वान्विराटनगरे स्थितान्।
न प्रज्ञास्यन्ति कुरवो नरा वा तन्निवासिनः ॥ ३५ ॥

इत्युत्त्वा वरदा देवी युधिष्ठिरमरिन्दमम्।
रक्षां कृत्वा च पाण्डूनां तत्रैवान्तरधीयत ॥ ३६ ॥

॥ इति श्रीमन्महाभारते विराटपर्वणि पाण्डवप्रवेशपर्वणि अष्टमोऽध्यायः ॥

॥ दुर्गा-स्तुतिः (अर्जुन-कृता) ॥

सञ्जय उवाच

धार्तराष्ट्रबलं दृष्ट्वा युद्धाय समुपस्थितम्।
अर्जुनस्य हितार्थाय कृष्णो वचनमब्रवीत् ॥ १ ॥

श्रीभगवानुवाच

शुचिर्भूत्वा महाबाहो सङ्गामाभिमुखे स्थितः।
पराजयाय शत्रूणां दुर्गास्तोत्रमुदीरय ॥ २ ॥

सञ्जय उवाच

एवमुक्तोऽर्जुनः सङ्खे वासुदेवेन धीमता।
अवतीर्य रथात्पार्थः स्तोत्रमाह कृताञ्जलिः ॥ ३ ॥

अर्जुन उवाच

नमस्ते सिद्धसेनानि आर्ये मन्द्रवासिनि।
कुमारि कालि कापालि कपिले कृष्णपिङ्गले ॥ ४ ॥

भद्रकालि नमस्तुभ्यं महाकालि नमोऽस्तु ते।
चण्डि चण्डे नमस्तुभ्यं तारिणि वरवर्णीनि ॥ ५ ॥

कात्यायनि महाभागे करालि विजये जये।
शिखिपिच्छध्वजधरे नानाभरणभूषिते॥६॥

अदृशूलप्रहरणे खञ्जखेटकधारिणि।
गोपेन्द्रस्यानुजे ज्येष्ठे नन्दगोपकुलोद्धवे॥७॥

महिषासृक्षिप्रये नित्यं कौशिकि पीतवासिनि।
अदृहासे कोकमुखे नमस्तेऽस्तु रणप्रिये॥८॥

उमे शाकम्भरि श्वेते कृष्णे कैटभनाशिनि।
हिरण्याक्षि विरूपाक्षि सुधूम्नाक्षि नमोऽस्तु ते॥९॥

वेदश्रुति महापुण्ये ब्रह्मण्ये जातवेदसि।
जम्बूकटकचैत्येषु नित्यं सन्निहितालये॥१०॥

त्वं ब्रह्मविद्या विद्यानां महानिद्रा च देहिनाम्।
स्कन्दमातर्भगवति दुर्गे कान्तारवासिनि॥११॥

स्वाहाकारः स्वधा चैव कला काष्ठा सरस्वती।
सावित्री वेदमाता च तथा वेदान्त उच्यते॥१२॥

स्तुताऽसि त्वं महादेवि विशुद्धेनान्तरात्मना।
जयो भवतु मे नित्यं त्वत्प्रसादाद्रणाजिरे॥१३॥

कान्तारभयदुर्गेषु भक्तानां चाऽलयेषु च।
नित्यं वससि पाताले युद्धे जयसि दानवान्॥१४॥

त्वं जम्भनी मोहिनी च माया ह्रीः श्रीस्तथैव च।
सन्ध्या प्रभावती चैव सावित्री जननी तथा॥१५॥

तुष्टिः पुष्टिर्धृतिर्दीप्तिश्नदादित्यविवर्धिनी।
भूतिर्भूतिमतां सङ्घे वीक्ष्यसे सिद्धचारणैः ॥ १६ ॥

सञ्जय उवाच

ततः पार्थस्य विज्ञाय भक्तिं मानववत्सला।
अन्तरिक्षगतोवाच गोविन्दस्याग्रतः स्थिता ॥ १७ ॥

देव्युवाच

स्वल्पेनैव तु कालेन शत्रूञ्जेष्यसि पाण्डव।
नरस्त्वमसि दुर्धर्ष नारायणसहायवान् ॥ १८ ॥

अजेयस्त्वं रणोऽरीणामपि वज्रभृतः स्वयम्।
इत्येवमुक्त्वा वरदा क्षणेनान्तरधीयत ॥ १९ ॥

लब्ध्वा वरं तु कौन्तेयो मेने विजयमात्मनः।
आरुरोह ततः पार्थो रथं परमसम्मतम् ॥ २० ॥

कृष्णार्जुनावेकरथौ दिव्यौ शङ्खौ प्रदध्मतुः।
य इदं पठते स्तोत्रं कल्य उत्थाय मानवः ॥ २१ ॥

यक्षरक्षःपिशाचेभ्यो न भयं विद्यते सदा।
न चापि रिपवस्तेभ्यः सर्पाद्या ये च दंष्ट्रिणः ॥ २२ ॥

न भयं विद्यते तस्य सदा राजकुलादपि।
विवादे जयमाप्नोति बद्धो मुच्यति बन्धनात् ॥ २३ ॥

दुर्गं तरति चावश्यं तथा चोरैर्विमुच्यते।
सङ्घामे विजयेन्नित्यं लक्ष्मीं प्राप्नोति केवलाम् ॥ २४ ॥

दुर्गाचन्द्रकलास्तुतिः

आरोग्यबलसम्पन्नो जीवेद्वर्षशतं तथा।
एतदृष्टं प्रसादात् मया व्यासस्य धीमतः ॥ २५ ॥

मोहादेतौ न जानन्ति नरनारायणावृष्टी।
तव पुत्रा दुरात्मानः सर्वे मन्युवशानुगाः ॥ २६ ॥

प्राप्तकालमिदं वाक्यं कालपाशेन कुण्ठिताः।
द्वैपायनो नारदश्च कण्वो रामस्तथाऽनघः।
अवारयस्त्व युतं न चासौ तद्भूतिवान् ॥ २७ ॥

यत्र धर्मो द्युतिः कान्तिर्यत्र हीः श्रीस्तथा मतिः।
यतो धर्मस्ततः कृष्णो यतः कृष्णस्ततो जयः ॥ २८ ॥

॥ इति श्रीमन्महाभारते भीष्मपर्वणि श्रीमद्भगवद्गीतापर्वणि
त्रयोविंशोऽध्यायः ॥

॥ दुर्गाचन्द्रकलास्तुतिः ॥

वेघोहरीश्वरस्तुत्यां विह्रीं विन्यभूधरे।
हरप्राणेश्वरीं वन्दे हन्त्रीं विबुधविद्विषाम् ॥ १ ॥

अभ्यर्थनेन सरसीरुहसम्भवस्य
त्यक्त्वोदिता भगवदक्षिपिधानलीलाम्।
विश्वेश्वरी विपदपाकरणे पुरस्तात्
माता ममास्तु मधुकैटभयोर्निहन्त्री ॥ २ ॥

प्राङ्गिरेषु निहितैर्निजशक्तिलेशौः
 एकीभवद्विरुदिताऽखिललोकगुस्यै ।
 सम्पन्नशस्यानिकरा च तदायुधस्थैः
 माता ममास्तु महिषान्तकरी पुरस्तात् ॥ ३ ॥

प्रालेयशैलतनयातनुकान्तिसम्पत्-
 कोशोदिता कुवलयच्छविचारुदेहा ।
 नारायणी नमदभीप्सितकल्पवल्ली
 सुप्रीतिमावहतु शुभ्मनिशुभ्महन्त्री ॥ ४ ॥

विश्वेश्वरीति महिषान्तकरीति यस्याः
 नारायणीत्यपि च नामभिरङ्गितानि ।
 सूक्तानि पङ्कजभुवा च सुरर्षिभिश्च
 दृष्टानि पावकमुखैश्च शिवां भजे ताम् ॥ ५ ॥

उत्पत्तिदैत्यहननस्तवनात्मकानि
 संरक्षकाण्याखिलभूतहिताय यस्याः ।
 सूक्तान्यशेषनिगमान्तविदः पठन्ति
 तां विश्वमातरमजस्त्रमभिष्ठवीमि ॥ ६ ॥

ये वैप्रचित्तपुनरुत्थितशुभ्ममुख्यैः
 दुर्भिक्षघोरसमयेन च कारितासु ।
 आविष्कृतास्त्रिजगदार्तिषु रूपभेदाः
 तैरम्बिका समभिरक्षतु मां विपञ्चः ॥ ७ ॥

सूक्तं यदीयमरविन्दभवादिवष्टम्
 आवर्त्य देव्यनुपदं सुरथः समाधिः ।
 द्वावप्यवाप्तुरभीष्मनन्यलभ्यं
 तामादिदेवतरुणीं प्रणमामि मूर्धा ॥८॥

माहिष्मतीतनुभवं च रुं च हन्तुम्
 आविष्कृतैर्निजरसादवतारभैः ।
 अष्टादशाहतनवाहतकोटिसङ्घैः
 अम्बा सदा समभिरक्षतु मां विपञ्चः ॥९॥

एतच्चरित्रमखिलं लिखितं हि यस्याः
 सम्पूजितं सदन एव निवेशितं वा।
 दुर्गं च तारयति दुस्तरमप्यशेषं
 श्रेयः प्रयच्छति च सर्वमुमां भजे ताम् ॥१०॥

यत्पूजनस्तुतिनमस्कृतिभिर्भवन्ति
 प्रीताः पितामहरमेशहरास्त्रयोऽपि।
 तेषामपि स्वकगुणैर्दद्ती वपूषि
 तामीश्वरस्य तरुणीं शरणं प्रपद्ये ॥११॥

कान्त्तारमध्यदृढलग्नतयाऽवसन्नाः
 मग्नाश्च वारिधिजले रिपुभिश्च रुद्धाः ।
 यस्याः प्रपद्य चरणौ विपदस्तरन्ति
 सा मे सदाऽस्तु हृदि सर्वजगत्सवित्री ॥१२॥
 बन्धे वधे महति मृत्युभये प्रसक्ते
 वित्तक्षये च विविधे य महोपतापे।
 यत्पादपूजनमिह प्रतिकारमाहुः
 सा मे समस्तजननी शरणं भवानी ॥१३॥

बाणासुरप्रहितपञ्चगबन्धमोक्षः
 तद् बाहुदर्पदलनादुषया च योगः।
 प्राद्युम्निना द्रुतमलभ्यत यत्प्रसादात्
 सा मे शिवा सकलमप्यशुभं क्षिणोतु ॥ १४ ॥

पापः पुलस्त्यतनयः पुनरुत्थितो माम्
 अद्यापि हर्तुमयमागत इत्युदीतम्।
 यत्सेवनेन भयमिन्द्रियाऽवधूतं
 तामादिदेवतरुणीं शरणं गतोऽस्मि ॥ १५ ॥

यद् ध्यानजं सुखमवाप्यमनन्तपुण्यैः
 साक्षात्तमन्युतपरिग्रहमाश्वापुः ।
 गोपाङ्गनाः किल यदर्चनपुण्यमात्राः
 सा मे सदा भगवती भवतु प्रसन्ना ॥ १६ ॥

रात्रिं प्रपद्य इति मन्त्रविदः प्रपन्नान्
 उद्घोध्य मृत्यवधिमन्यफलैः प्रलोभ्य।
 बुद्धा च तद्विमुखतां प्रतनं नयन्तीम्
 आकाशमादिजननीं जगतां भजे ताम् ॥ १७ ॥

देशकालेषु दुष्टेषु दुर्गाचन्द्रकलास्तुतिः।
 सन्ध्ययोरनुसन्ध्येया सर्वापद्विनिवृत्तये ॥ १८ ॥

॥ इति श्रीदुर्गाचन्द्रकलास्तुतिः सम्पूर्णा ॥

॥ गौरीदशकम् ॥

लीलारब्धस्थापितलुप्ताखिललोकां
लोकातीतैर्योगिभिरन्तश्चिरमृग्याम्।
बालादित्यश्रेणिसमानद्युतिपुञ्जां
गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ १ ॥

प्रत्याहारध्यानसमाधिस्थितिभाजां
नित्यं चित्ते निर्वृतिकाषां कलयन्तीम्।
सत्यज्ञानानन्दमयीं तां तनुरूपां
गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ २ ॥

चन्द्रापीडानन्दितमन्दस्मितवक्रां
चन्द्रापीडालङ्कृतनीलालकभाराम्।
इन्द्रोपेन्द्राद्यर्चितपादाम्बुजयुग्मां
गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ३ ॥

आदिक्षान्तामक्षरमूर्त्या विलसन्तीं
भूते भूते भूतकदम्बप्रसवित्रीम्।
शब्दब्रह्मानन्दमयीं तां तडिदाभां
गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ४ ॥

मूलाधारादुत्थितवीथ्या विघ्रन्त्रं
सौरं चान्द्रं व्याप्य विहारज्वलिताङ्गीम्।
येयं सूक्ष्मात् सूक्ष्मतनुस्तां सुखरूपां
गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ५ ॥

नित्यः शुद्धो निष्कल एको जगदीशः
 साक्षी यस्याः सर्गविधौ संहरणे च।
 विश्वत्राणक्रीडनलोलां शिवपत्नीं
 गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ६ ॥

यस्याः कुक्षौ लीनमखण्डं जगदण्डं
 भूयो भूयः प्रादुरभूतिथितमेव।
 पत्या सार्धं तां रजतादौ विहरन्तीं
 गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ७ ॥

यस्यामोतं प्रोतमशेषं मणिमाल
 सूत्रे यद्यत् क्वापि चरं चाप्यचरं च।
 तामध्यात्मज्ञानपदव्या गमनीयां
 गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ८ ॥

नानाकारैः शक्तिकदम्बैर्भुवनानि
 व्याप्य स्वैरं क्रीडति येयं स्वयमेका।
 कल्याणीं तां कल्पलतामानतिभाजां
 गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ ९ ॥

आशापाशक्लेशविनाशं विदधानां
 पादाम्भोजध्यानपराणां पुरुषाणाम्।
 ईशामीशाधर्घज्ञहरां तामभिरामां
 गौरीमम्बामम्बुरुहाक्षीमहमीडे ॥ १० ॥

प्रातः काले भावविशुद्धः प्रणिधानाद्
 भत्त्या नित्यं जल्पति गौरीदशकं यः ।
 वाचां सिद्धिं सम्पदमग्न्यां शिवभक्तिं
 तस्यावश्यं पर्वतपुत्री विदधाति ॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-गौरीदशकं सम्पूर्णम् ॥

॥ महिषासुरमर्दिनि-स्तोत्रम् ॥

अयि गिरिनन्दिनि नन्दितमेदिनि विश्वविनोदिनि नन्दिनुते
 गिरिवर-विन्ध्य-शिरोधिनिवासिनि विष्णुविलासिनि जिष्णुनुते ।
 भगवति हे शितिकण्ठकुटम्बिनि भूरिकुटम्बिनि भूरिकृते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १ ॥

सुरवरवर्षिणि दुर्धरधर्षिणि दुर्मुखमर्षिणि हर्षरते
 त्रिभुवनपोषिणि शङ्करतोषिणि किल्बषमोषिणि घोषरते ।
 दनुज-निरोषिणि दितिसुत-रोषिणि दुर्मद-शोषिणि सिन्धुसुते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ २ ॥

अयि जगदम्ब-मदम्ब-कदम्ब-वनप्रिय-वासिनि हासरते
 शिखरि शिरोमणि तुङ्ग-हिमालय-शृङ्ग-निजालय-मध्यगते ।
 मधु-मधुरे मधु-कैटभ-गञ्जिनि कैटभ-भञ्जिनि रासरते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ ३ ॥

अयि शतरवण्ड-विरवण्डित-रुण्ड-वितुण्डित-शुण्ड-गजाधिपते
रिपु-गज-गण्ड-विदारण-चण्ड-पराक्रम-शुण्ड-मृगाधिपते।
निज-भुज-दण्ड-निपातित-खण्ड-विपातित-मुण्ड-भटाधिपते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥४॥

अयि रण-दुर्मद-शत्रु-वधोदित-दुर्धर-निर्जर-शक्तिभृते
चतुर-विचार-धुरीण-महाशिव-दूतकृत-प्रमथाधिपते।
दुरित-दुरीह-दुराशय-दुर्मति-दानवदूत-कृतान्तमते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥५॥

अयि शरणागत-वैरि-वधूवर-वीर-वराभय-दायकरे
त्रिभुवन-मस्तक-शूल-विरोधि शिरोधि कृतामल-शूलकरे।
दुमिदुमि-तामर-दुन्दुभिनाद-महो-मुखरीकृत-तिग्मकरे
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥६॥

अयि निज-हुङ्कृति मात्र-निराकृत-धूम्रविलोचन-धूम्रशते
समर-विशोषित-शोणित-बीज-समुद्घव-शोणित-बीजलते।
शिव-शिव-शुम्भ-निशुम्भ-महाहव-तर्पित-भूत-पिशाचरते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥७॥

धनुरनु-सङ्ग-रणक्षणसङ्ग-परिस्फुर-दङ्ग-नटत्कटके
कनक-पिशङ्ग-पृष्ठत्क-निषङ्ग-रसद्धट-श्वङ्ग-हतावटुके।
कृत-चतुरङ्ग-बलक्षिति-रङ्ग-घटद्वहुरङ्ग-रटद्वुटके
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥८॥

जय जय जप्य-जयेजय-शब्द-परस्तुति-तत्पर-विश्वनुते
भण-भण-भिञ्जिमि-भिङ्कृत-नूपुर-सिञ्जित-मोहित-भूतपते।
नटित-नटार्ध-नटीनट-नायक-नाटित-नाट्य-सुगानरते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥९॥

अयि सुमनः सुमनः सुमनः सुमनः सुमनोहर-कान्तियुते
श्रित-रजनी-रजनी-रजनी-रजनी-रजनीकर-वक्रवृते।
सुनयन-विभ्रमर-भ्रमर-भ्रमर-भ्रमराधिपते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥१०॥

सहित-महाहव-मल्लम-तल्लिक-मल्लित-रल्लक-मल्लरते
विरचित-वल्लिक-पल्लिक-मल्लिक-भिल्लिक-भिल्लिक-वर्गवृते।
सितकृत-फुलसमुल-सितारुण-तल्लज-पल्लव-सल्ललिते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥११॥

अविरल-गण्ड-गलन्मद-मेदुर-मत्त-मतञ्जज-राजपते
त्रिभुवन-भूषण-भूत-कलानिधि रूप-पयोनिधि राजसुते।
अयि सुद-तीजन-लालसमानस-मोहन-मन्मथ-राजसुते
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥१२॥

कमल-दलामल-कोमल-कान्ति कलाकलितामल-भाललते
सकल-विलास-कलानिलयक्रम-केलि-चलत्कल-हंसकुले।
अलिकुल-सङ्कुल-कुवलय-मण्डल-मौलिमिलद्धकुलालि-कुले
जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥१३॥

करमुरली-रव-वीजित-कूजित-लज्जित-कोकिल-मञ्चुमते
 मिलित-पुलिन्द-मनोहर-गुञ्जित-रञ्जितशैल-निकुञ्जगते।
 निजगुणभूत-महाशबरीगण-सद्गुण-सम्भृत-केलितले
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १४ ॥

कटिटट-पीत-दुकूल-विचित्र-मयूर-तिरस्कृत-चन्द्ररुचे
 प्रणत-सुरासुर-मौलिमणिस्फुर-दंशुल-सन्नख-चन्द्ररुचे।
 जित-कनकाचल-मौलिपदोर्जित-निर्भर-कुञ्जर-कुम्भकुचे
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १५ ॥

विजित-सहस्रकरैक-सहस्रकरैक-सहस्रकरैकनुते
 कृतसुरतारक-सङ्गरतारक-सङ्गरतारक-सूनुसुते ।
 सुरथ-समाधि समानसमाधि समाधिसमाधि सुजातरते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १६ ॥

पदकमलं करुणानिलये वरिवस्यति योऽनुदिनं स शिवे
 अयि कमले कमलानिलये कमलानिलयः स कथं न भवेत्।
 तव पदमेव परम्पदमित्यनुशीलयतो मम किं न शिवे
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १७ ॥

कनकलसत्कल-सिन्धुजलैरनुसिञ्चिनुते गुण-रङ्गभुवं
 भजति स किं न शचीकुच-कुम्भ-तटी-परिरम्भ-सुखानुभवम्।
 तव चरणं शरणं करवाणि नतामरवाणि निवासि शिवं
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते ॥ १८ ॥

तव विमलेन्दुकुलं वदनेन्दुमलं सकलं ननु कूलयते
 किमु पुरुहृत-पुरीन्दुमुखी-सुमुखीभिरसौ विमुखी क्रियते।
 मम तु मतं शिवनामधने भवती कृपया किमुत क्रियते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥ १९॥

अयि मयि दीनदयालुतया कृपयैव त्वया भवितव्यमुमे
 अयि जगतो जननी कृपयाऽसि यथाऽसि तथाऽनुमितासिरते।
 यदुचितमत्र भवत्पुररि कुरुतादुरुतापमपाकुरुते
 जय जय हे महिषासुरमर्दिनि रम्यकपर्दिनि शैलसुते॥ २०॥

॥इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
 श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
 श्री-महिषासुरमर्दिनि-स्तोत्रं सम्पूर्णम्॥

॥दुर्गास्तोत्रम्॥

श्री-नारायण उवाच

स्तोत्रं च श्रूयतां ब्रह्मन् सर्वविघ्नविनाशकम्।
 सुखदं मोक्षदं सारं भवसन्तारकारणम्॥

श्रीकृष्ण उवाच

त्वमेव सर्वजननी मूलप्रकृतिरीधरी।
 त्वमेवाऽद्या सृष्टिविधौ स्वेच्छया त्रिगुणात्मिका ॥ १ ॥
 कार्यर्थं सगुणा त्वं च वस्तुतो निर्गुणा स्वयम्।
 परब्रह्मस्वरूपा त्वं सत्या नित्या सनातनी ॥ २ ॥

तेजःस्वरूपा परमा भक्तानुग्रहविग्रहा।
 सर्वस्वरूपा सर्वेशा सर्वाधारा परात्परा ॥ ३ ॥
 सर्वबीजस्वरूपा च सर्वपूज्या निराश्रया।
 सर्वज्ञा सर्वतोभद्रा सर्वमञ्जलमञ्जला ॥ ४ ॥
 सर्वबुद्धिस्वरूपा च सर्वशक्तिस्वरूपिणी।
 सर्वज्ञानप्रदा देवी सर्वज्ञा सर्वभाविनी ॥ ५ ॥
 त्वं स्वाहा देवदाने च पितृदाने स्वधा स्वयम्।
 दक्षिणा सर्वदाने च सर्वशक्तिस्वरूपिणी ॥ ६ ॥
 निद्रा त्वं च दया त्वं च तुष्णा त्वं चाऽऽत्मनः प्रिया।
 क्षुत्क्षान्तिः शान्तिरीशा च कान्तिस्तुष्टिश्च शाश्वती ॥ ७ ॥
 श्रद्धा पुष्टिश्च तन्द्रा च लज्जा शोभा प्रभा तथा।
 सतां सम्पत्स्वरूपा श्रीर्विपत्तिरसतामिह ॥ ८ ॥
 प्रीतिरूपा पुण्यवतां पापिनां कलहाङ्कुरा।
 शश्वत्कर्ममयी शक्तिः सर्वदा सर्वजीविनाम् ॥ ९ ॥
 देवेभ्यः स्वपदो दात्री धातुर्धात्री कृपामयी।
 हिताय सर्वदेवानां सर्वासुरविनाशिनी ॥ १० ॥
 योगनिद्रा योगरूपा योगदात्री च योगिनाम्।
 सिद्धिस्वरूपा सिद्धानां सिद्धिदा सिद्धियोगिनी ॥ ११ ॥
 माहेश्वरी च ब्रह्माणी विष्णुमाया च वैष्णवी।
 भद्रदा भद्रकाली च सर्वलोकभयङ्करी ॥ १२ ॥
 ग्रामे ग्रामे ग्रामदेवी गृहदेवी गृहे गृहे।
 सतां कीर्तिः प्रतिष्ठा च निन्दा त्वमसतां सदा ॥ १३ ॥

महायुद्धे महामारी दुष्टसंहाररूपिणी।
रक्षास्वरूपा शिष्ठानां मातेव हितकारिणी॥ १४॥

वन्द्या पूज्या स्तुता त्वं च ब्रह्मादीनां च सर्वदा।
ब्राह्मण्यरूपा विप्राणां तपस्या च तपस्त्विनाम्॥ १५॥

विद्या विद्यावतां त्वं च बुद्धिर्बुद्धिमतां सताम्।
मेधा स्मृतिस्वरूपा च प्रतिभा प्रतिभावताम्॥ १६॥

राज्ञां प्रतापरूपा च विशां वाणिज्यरूपिणी।
सृष्टौ सृष्टिस्वरूपा त्वं रक्षारूपा च पालने॥ १७॥

तथाऽन्ते त्वं महामारी विश्वे विश्वैश्च पूजिते।
कालरात्रिर्महारात्रिर्महरात्रिश्च मोहिनी॥ १८॥

दुरत्यया मे माया त्वं यया सम्मोहितं जगत्।
यया मुग्धो हि विद्वांश्च मोक्षमार्गं न पश्यति॥ १९॥

॥ फलश्रुतिः ॥

इत्यात्मना कृतं स्तोत्रं दुर्गाया दुर्गनाशनम्।
पूजाकाले पठेयो हि सिद्धिर्भवति वाञ्छिता॥ २०॥

वन्ध्या च काकवन्ध्या च मृतवत्सा च दुर्भगा।
श्रुत्वा स्तोत्रं वर्षमेकं सुपुत्रं लभते ध्रुवम्॥ २१॥

कारागरे महाघोरे यो बद्धो दृढबन्धने।
श्रुत्वा स्तोत्रं मासमेकं बन्धनान्मुच्यते ध्रुवम्॥ २२॥

यक्षमग्रस्तो गलत्कुष्ठी महाशूली महाज्वरी।
श्रुत्वा स्तोत्रं वर्षमेकं सद्यो रोगात् प्रमुच्यते॥ २३॥

पुत्रभेदे प्रजाभेदे पत्नीभेदे च दुर्गतः।
श्रुत्वा स्तोत्रं मासमेकं लभते नात्र संशयः ॥ २४ ॥

राजद्वारे इमशाने च महारण्ये रणस्थले।
हिंस्वजन्तुसमीपे च श्रुत्वा स्तोत्रं प्रमुच्यते ॥ २५ ॥

गृहदाहे च दावामौ दस्युसैन्यसमन्विते।
स्तोत्रश्रवणमात्रेण लभते नात्र संशयः ॥ २६ ॥

महादरिद्रो मूर्खश्च वर्ष स्तोत्रं पठेत्तु यः।
विद्यावान् धनवांश्चैव स भवेन्नात्र संशयः ॥ २७ ॥

॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्तमहापुराणे प्रकृतिखण्डे षष्ठितमेऽध्याये
श्री-नारद-नारायण-संवादे दुर्गोपाख्याने श्री-कृष्णविरचितं श्री-दुर्गास्तोत्रं
सम्पूर्णम् ॥

॥ परशुरामकृत-दुर्गास्तोत्रम् ॥

श्री-परशुराम उवाच

श्रीकृष्णस्य च गोलोके परिपूर्णतमस्य च।
आविर्भूता विग्रहतः परा सृष्टुन्मुखस्य च ॥ १ ॥

सूर्यकोटिप्रभायुक्ता वस्त्रालङ्घारभूषिता।
वहिशुद्धांशुकाधाना सुस्मिता सुमनोहरा ॥ २ ॥

नवयौवनसम्पन्ना सिन्दूरारुण्यशोभिता।
ललितं कबरीभारं मालतीमाल्यमण्डितम् ॥ ३ ॥

अहोऽनिर्वचनीया त्वं चारुमूर्ति च बिभ्रती।
मोक्षप्रदा मुमुक्षूणां महाविष्णोर्विदिः स्वयम्॥४॥

मुमोह क्षणमात्रेण दृष्ट्वा त्वां सर्वमोहिनीम्।
बालैः सम्भूय सहसा सस्मिता धाविता पुरा॥५॥

सद्दिः ख्याता तेन राधा मूलप्रकृतिरीश्वरी।
कृष्णस्त्वां सहसा भीतो वीर्याधानं चकार ह॥६॥

ततो डिम्भं महज्ज्ञे ततो जातो महान्विराट्।
यस्यैव लोमकूपेषु ब्रह्माण्डान्यखिलानि च॥७॥

राधारतिक्रमेणैव तन्निःश्वासो बभूव ह।
स निःश्वासो महावायुः स विराङ् विश्वधारकः॥८॥

भयघर्मजलेनैव पुम्हुवे विश्वगोलकम्।
स विराङ् विश्वनिलयो जलराशिर्भूव ह॥९॥

ततस्त्वं पञ्चधा भूय पञ्चमूर्तीश्च बिभ्रती।
प्राणाधिष्ठातृमूर्तिर्या कृष्णस्य परमात्मनः॥१०॥

कृष्णप्राणाधिकां राधां तां वदन्ति पुराविदः।
वेदाधिष्ठातृमूर्तिर्या वेदशास्त्रप्रसूरपि॥११॥

तं सावित्रीं शुद्धरूपां प्रवदन्ति मनीषिणः।
ऐश्वर्याधिष्ठातृमूर्तिः शान्तिस्त्वं शान्तरूपिणी॥१२॥

लक्ष्मीं वदन्ति सन्तस्तां शुद्धां सत्त्वस्वरूपिणीम्।
रागाधिष्ठात्री या देवी शुक्लमूर्तिः सतां प्रसूः॥१३॥

सरस्वतीं तां शास्त्रज्ञां शास्त्रज्ञाः प्रवदन्त्यहो।
बुद्धिर्विद्या सर्वशक्तेर्या मूर्तिरधिदेवता ॥ १४ ॥

सर्वमङ्गलदा सन्तो वदन्ति सर्वमङ्गलाम्।
सर्वमङ्गलमङ्गल्या सर्वमङ्गलरूपिणी ॥ १५ ॥

सर्वमङ्गलबीजस्य शिवस्य निलयेऽधुना।
शिवे शिवास्वरूपा त्वं लक्ष्मीर्नारायणान्तिके ॥ १६ ॥

सरस्वती च सावित्री वेदसूर्ब्रह्मणः प्रिया।
राधा रासेश्वरस्यैव परिपूर्णतमस्य च ॥ १७ ॥

परमानन्दरूपस्य परमानन्दरूपिणी।
त्वत्कलांशांशकलया देवानामपि योषितः ॥ १८ ॥

त्वं विद्या योषितः सर्वाः सर्वेषां बीजरूपिणी।
छाया सूर्यस्य चन्द्रस्य रोहिणी सर्वमोहिनी ॥ १९ ॥

शची शक्रस्य कामस्य कामिनी रतिरीश्वरी।
वरुणानी जलेशस्य वायोः स्त्रीः प्राणवल्लभा ॥ २० ॥

वह्नेः प्रिया हि स्वाहा च कुबेरस्य च सुन्दरी।
यमस्य तु सुशीला च नैऋतस्य च कैटमी ॥ २१ ॥

ऐशानी स्याच्छशिकला शतरूपा मनोः प्रिया।
देवहृतिः कर्दमस्य वसिष्ठस्याप्यरुन्धती ॥ २२ ॥

लोपामुद्राऽप्यगस्त्यस्य देवमाताऽदितिस्तथा।
अहल्या गौतमस्यापि सर्वाधारा वसुन्धरा ॥ २३ ॥

गङ्गा च तुलसी चापि पृथिव्यां या सरिद्वरा।
एताः सर्वाश्च या ह्यन्या सर्वास्त्वत्कलयाऽम्बिके ॥ २४ ॥

गृहलक्ष्मीर्गृहे नृणां राजलक्ष्मीश्च राजसु।
तपस्त्विनां तपस्या त्वं गायत्री ब्राह्मणस्य च ॥ २५ ॥

सतां सत्त्वस्वरूपा त्वमसतां कलहाङ्करा।
ज्योतीरूपा निर्गुणस्य शक्तिस्त्वं सगुणस्य च ॥ २६ ॥

सूर्ये प्रभास्वरूपा त्वं दाहिका च हुताशने।
जले शैत्यस्वरूपा च शोभारूपा निशाकरे ॥ २७ ॥

त्वं भूमौ गन्धरूपा च आकाशे शब्दरूपिणी।
क्षुत्पिपासादयस्त्वं च जीविनां सर्वशक्तयः ॥ २८ ॥

सर्वबीजस्वरूपा त्वं संसारे साररूपिणी।
स्मृतिर्मेधा च बुद्धिर्वा ज्ञानशक्तिर्विपश्चिताम् ॥ २९ ॥

कृष्णेन विद्या या दत्ता सर्वज्ञानप्रसूः शुभा।
शूलिने कृपया सा त्वं यया मृत्युञ्जयः शिवः ॥ ३० ॥

सृष्टिपालनसंहारशक्तयस्त्रिविधाश्च याः।
ब्रह्मविष्णुमहेशानां सा त्वमेव नमोऽस्तु ते ॥ ३१ ॥

मधुकैटभभीत्या च त्रस्तो धाता प्रकम्पितः।
स्तुत्वा मुक्तश्च यां देवीं तां मूर्धा प्रणमाम्यहम् ॥ ३२ ॥

मधुकैटभयोर्युद्धे त्राताऽसौ विष्णुरीश्वरीम्।
बभूव शक्तिमान् स्तुत्वा तां दुर्गा प्रणमाम्यहम् ॥ ३३ ॥

त्रिपुरस्य महायुद्धे सरथे पतिते शिवे।
यां तुष्टवुः सुराः सर्वे तां दुर्गा प्रणमाम्यहम् ॥ ३४ ॥

विष्णुना वृषरूपेण स्वयं शम्भुः समुत्थितः।
जघान त्रिपुरं स्तुत्वा तां दुर्गा प्रणमाम्यहम्॥ ३५॥

यदाज्ञया वाति वातः सूर्यस्तपति सन्ततम्।
वर्षतीन्द्रो दहत्यग्निस्तां दुर्गा प्रणमाम्यहम्॥ ३६॥

यदाज्ञया हि कालश्च शश्वद् भ्रमति वेगतः।
मृत्युश्वरति जन्तूनां तां दुर्गा प्रणमाम्यहम्॥ ३७॥

स्त्रष्टा सृजति सृष्टिं च पाता पाति यदाज्ञया।
संहर्ता संहरेत् काले तां दुर्गा प्रणमाम्यहम्॥ ३८॥

ज्योतिःस्वरूपो भगवाज्ज्ञीकृष्णो निर्गुणः स्वयम्।
यया विना न शक्तश्च सृष्टिं कर्तुं नमामि ताम्॥ ३९॥

रक्ष रक्ष जगन्मातरपराधं क्षमस्व मे।
शिशूनामपराधेन कुतो माता हि कुप्यति॥ ४०॥

इत्युक्त्वा परशुरामश्च नत्वा तां च रुरोद ह।
तुष्टा दुर्गा सम्भ्रमेण चाभयं च वरं ददौ॥ ४१॥

अमरो भव हे पुत्र वत्स सुस्थिरतां ब्रज।
शर्वप्रसादात् सर्वत्र जयोऽस्तु तव सन्ततम्॥ ४२॥

सर्वान्तरात्मा भगवांस्तुष्टः स्यात्सन्ततं हरिः।
भक्तिर्भवतु ते कृष्णो शिवदे च शिवे गुरौ॥ ४३॥

इष्टदेवे गुरौ यस्य भक्तिर्भवति शाश्वती।
तं हन्तुं न हि शक्ताश्च रुष्टा वा सर्वदेवताः॥ ४४॥

श्रीकृष्णस्य च भक्तस्त्वं शिष्यो वै शङ्करस्य च।
गुरुपत्नीं स्तौषि यस्मात् कस्त्वां हन्तुमिहेश्वरः ॥ ४५ ॥

अहो न कृष्णभक्तानामशुभं विद्यते कचित्।
अन्यदेवेषु ये भक्ता न भक्ता वा निरङ्कुशाः ॥ ४६ ॥

चन्द्रमा बलवांस्तुष्टो येषां भाग्यवतां भृगो।
तेषां तारागणा रुष्टाः किं कुर्वन्ति च दुर्बलाः ॥ ४७ ॥

यस्मै तुष्टः पालयति नरदेवो महान् सुखी।
तस्य किं वा करिष्यन्ति रुष्टा भृत्याश्च दुर्बलाः ॥ ४८ ॥

इत्युक्त्वा पार्वती तुष्टा दत्त्वा रामाय चाऽशिषम्।
जगामान्तः पुरं तूर्णं हर्षशब्दो बभूव ह ॥ ४९ ॥

॥ फलश्रुतिः ॥

स्तोत्रं वै काण्वशाखोक्तं पूजाकाले च यः पठेत्।
यात्राकाले च प्रातर्वा वाञ्छितार्थं लभेद्वाम् ॥ ५० ॥

पुत्रार्थी लभते पुत्रं कन्यार्थी कन्यकां लभेत्।
विद्यार्थी लभते विद्यां प्रजार्थी चाऽप्युत्तम् ॥ ५१ ॥

भ्रष्टराज्यो लभेद्राज्यं नष्टवित्तो धनं लभेत्।
यस्य रुष्टो गुरुर्देवो राजा वा बान्धवोऽथवा ॥ ५२ ॥

तस्मै तुष्टश्च वरदः स्तोत्रराजप्रसादतः।
दस्युग्रस्तो फणिग्रस्तः शत्रुग्रस्तो भयानकः ॥ ५३ ॥

व्याधिग्रस्तो भवेन्मुक्तः स्तोत्रस्मरणमात्रतः।
राजद्वारे इमशाने च कारागारे च बन्धने ॥ ५४ ॥

जलराशौ निमग्नश्च मुक्तस्तत्स्मृतिमात्रतः।
स्वामिभेदे पुत्रभेदे मित्रभेदे च दारुणे॥५५॥

स्तोत्रस्मरणमात्रेण वाञ्छितार्थं लभेद्ग्रुवम्।
कृत्वा हविष्यं वर्षं च स्तोत्रराजं श्रृणोति या॥५६॥

भक्त्या दुर्गा च सम्पूज्य महावन्ध्या प्रसूयते।
लभते सा दिव्यपुत्रं ज्ञानिनं चिरजीविनम्।
असौभाग्या च सौभाग्यं षण्मासश्रवणाल्घभेत्॥५७॥

नवमासं काकवन्ध्या मृतवत्सा च भक्तिः।
स्तोत्रराजं या श्रृणोति सा पुत्रं लभते ध्रुवम्॥५८॥

कन्यामाता पुत्रहीना पञ्चमासं श्रृणोति या।
घटे सम्पूज्य दुर्गा च सा पुत्रं लभते ध्रुवम्॥५९॥

॥इति श्री-ब्रह्मवैर्वतमहापुराणे गणपतिखण्डे पञ्चचत्वारिंशोऽध्याये
श्री-नारद-नारायण-संवादे श्री-परशुरामकृतं श्री-दुर्गास्तोत्रं सम्पूर्णम्॥

॥सौन्दर्यलहरी ॥

॥आनन्दलहरी ॥

शिवः शक्त्या युक्तो यदि भवति शक्तः प्रभवितुं
न चेदेवं देवो न खलु कुशलः स्पन्दितुमपि।
अतस्त्वामाराध्यां हरिहरविरिञ्चादिभिरपि
प्रणन्तुं स्तोतुं वा कथमकृतपुण्यः प्रभवति॥ १ ॥

तनीयांसं पांसुं तव चरणपङ्केरुहभवं
 विरिञ्चिः सञ्चिन्वन् विरचयति लोकानविकलम्।
 वहत्येनं शौरिः कथमपि सहस्रेण शिरसां
 हरः सङ्ख्यैनं भजति भसितोऽद्धूलनविधिम्॥२॥

अविद्यानामन्तस्तिमिर-मिहिरद्वीपनगरी
 जडानां चैतन्य-स्तवक-मकरन्द-सुतिझरी।
 दरिद्राणां चिन्तामणिगुणनिका जन्मजलधौ
 निमग्नानां दंष्ट्रा मुररिपु-वराहस्य भवती॥३॥

त्वदन्यः पाणिभ्यामभयवरदो दैवतगणः
 त्वमेका नैवासि प्रकटितवराभीत्यभिनया।
 भयात् त्रातुं दातुं फलमपि च वाज्छासमधिकं
 शरण्ये लोकानां तव हि चरणावेव निपुणौ॥४॥

हरिस्त्वामाराध्य प्रणतजनसौभाग्यजननीं
 पुरा नारी भूत्वा पुररिपुमपि धोभमनयत्।
 स्मरोऽपि त्वां नत्वा रतिनयनलेह्येन वपुषा
 मुनीनामप्यन्तः प्रभवति हि मोहाय महताम्॥५॥

धनुः पौष्यं मौर्वीं मधुकरमयी पञ्च विशिखाः
 वसन्तः सामन्तो मलयमरुदायोधनरथः।
 तथाऽप्येकः सर्वं हिमगिरिसुते कामपि कृपाम्
 अपाङ्गते लब्ध्वा जगदिदमनङ्गो विजयते॥६॥

कणत्काश्चीदामा करिकलभकुम्भस्तननता
 परिक्षीणा मध्ये परिणतशरच्चन्द्रवदना।
 धनुर्बाणान् पाशं सृणिमपि दधाना करतलैः
 पुरस्तादास्तां नः पुरमथितुराहोपुरुषिका ॥ ७ ॥

सुधासिन्धोर्मध्ये सुरविटपिवाटीपरिवृते
 मणिद्वीपे नीपोपवनवति चिन्तामणिगृहे।
 शिवाकारे मञ्चे परमशिवपर्यङ्कनिलयां
 भजन्ति त्वां धन्याः कतिच्चन चिदानन्दलहरीम् ॥ ८ ॥

महीं मूलाधारे कमपि मणिपूरे हुतवहं
 स्थितं स्वाधिष्ठाने हृदि मरुतमाकाशमुपरि।
 मनोऽपि भ्रूमध्ये सकलमपि भित्वा कुलपथं
 सहस्रारे पद्मे सह रहसि पत्या विहरसे ॥ ९ ॥

सुधाधारासारैश्वरणयुगलान्तर्विगलितैः
 प्रपञ्चं सिद्धन्ती पुनरपि रसाम्नायमहसः।
 अवाप्य स्वां भूमिं भुजगनिभमध्युष्टवलयं
 स्वमात्मानं कृत्वा स्वपिषि कुलकुण्डे कुहरिणि ॥ १० ॥

चतुर्भिः श्रीकण्ठैः शिवयुवतिभिः पञ्चभिरपि
 प्रभिन्नाभिः शम्भोर्नवभिरपि मूलप्रकृतिभिः।
 चतुश्वत्वारिशद्वसुदलकलाश्रत्रिवलय
 त्रिरेखाभिः सार्धं तव शरणकोणाः परिणताः ॥ ११ ॥

त्वदीयं सौन्दर्यं तुहिनगिरिकन्ये तुलयितुं
 कवीन्द्राः कल्पन्ते कथमपि विरिञ्चिप्रभृतयः।
 यदालोकौत्सुक्यादमरललना यान्ति मनसा
 तपोभिर्दुष्प्रापामपि गिरिशसायुज्यपदवीम् ॥ १२ ॥

नरं वर्षीयांसं नयनविरसं नर्मसु जडं
 तवापाङ्गालोके पतितमनुधावन्ति शतशः।
 गलद्वेणीबन्ध्याः कुचकलशविस्तरस्तसिचया
 हठात् त्रुट्यत्काञ्छ्यो विगलितदुकूला युवतयः ॥ १३ ॥

क्षितौ षष्ठ्याशद् द्विसमधिकपञ्चाशदुदके
 हुताशे द्वाषष्टिश्चतुरधिकपञ्चाशदनिले।
 दिवि द्विष्ठिरान्मनसि च चतुष्ठाष्टिरिति ये
 मयूखास्तेषामप्युपरि तव पादाम्बुजयुगम् ॥ १४ ॥

शरज्योत्साशुद्धां शशियुतजटाजूटमुकुटां
 वरत्रासत्राणस्फटिकघुटिकापुस्तककराम्।
 सकृन्त त्वा नत्वा कथमिव सतां सन्निदधते
 मधुक्षीरद्राक्षामधुरिमधुरीणाः कणितयः ॥ १५ ॥

कवीन्द्राणां चेतः कमलवनबालातपरुचिं
 भजन्ते ये सन्तः कतिचिदरुणामेव भवतीम्।
 विरिच्छिप्रेयस्यास्तरुणतरशृङ्खारलहरी
 गभीराभिर्वाग्भिर्विदधति सतां रञ्जनममी ॥ १६ ॥

सवित्रीभिर्वाचां शशिमणिशिलाभङ्गरुचिभिः
 वशिन्याद्याभिस्त्वां सह जननि सञ्चिन्तयति यः।
 स कर्ता काव्यानां भवति महतां भङ्गरुचिभिः
 वचोभिर्वाग्देवीवदनकमलामोदमधुरैः ॥ १७ ॥

तनुच्छायाभिस्ते तरुणतरणिश्रीसरणिभिः
 दिवं सर्वामुर्वीमरुणिमनिमग्नां स्मरति यः।
 भवन्त्यस्य त्रस्यद्वन्हरिणशालीननयनाः
 सहोर्वश्या वश्याः कति कति न गीर्वाणगणिकाः ॥ १८ ॥
 मुखं बिन्दुं कृत्वा कुचयुगमधस्तस्य तदधो
 हरार्धं ध्यायेद्योहरमहिषि ते मन्मथकलाम्।
 स सद्यः सङ्घोभं नयति वनिता इत्यतिलघु
 त्रिलोकीमप्याशु भ्रमयति रवीन्दुस्तनयुगाम् ॥ १९ ॥
 किरन्तीमङ्गेभ्यः किरणनिकुरुम्बामृतरसं
 हृदि त्वामाधत्ते हिमकरशिलामूर्तिमिव यः।
 स सर्पाणां दर्पं शमयति शकुन्ताधिप इव
 ज्वरप्लुषान् दृष्ट्या सुखयति सुधाऽऽधारसिरया ॥ २० ॥
 तटिलेखातन्वीं तपनशशिवैश्वानरमयीं
 निषण्णां षण्णामप्युपरि कमलानां तव कलाम्।
 महापद्माटव्यां मृदितमलमायेन मनसा
 महान्तः पश्यन्तो दधति परमाह्नादलहरीम् ॥ २१ ॥
 भवानि त्वं दासे मयि वितर दृष्टिं सकरुणाम्
 इति स्तोतुं वाञ्छन् कथयति भवानि त्वमिति यः।
 तदैव त्वं तस्मै दिशसि निजसायुज्यपदवीं
 मुकुन्दब्रह्मेन्द्रस्फुटमुकुटनीराजितपदाम् ॥ २२ ॥
 त्वया हृत्वा वामं वपुरपरित्सेन मनसा
 शरीरार्धं शम्भोरपरमपि शङ्के हृतमभूत्।
 यदेतत्त्वद्रूपं सकलमरुणाभं त्रिनयनं
 कुचाभ्यामानम्रं कुटिलशशिचूडालमुकुटम् ॥ २३ ॥

जगत्सूते धाता हरिवति रुद्रः क्षपयते
 तिरस्कुर्वन्नेतत्स्वमपि वपुरीशस्तिरयति।
 सदापूर्वः सर्वं तदिदमनुगृह्णाति च शिवः
 तवाऽऽज्ञामालम्ब्य क्षणचलितयोर्भूलतिकयोः ॥ २४ ॥

त्रयाणां देवानां त्रिगुणजनितानां तव शिवे
 भवेत् पूजा पूजा तव चरणयोर्या विरचिता।
 तथा हि त्वत्पादोद्घनमणिपीठस्य निकटे
 स्थिता ह्येते शश्वन् मुकुलितकरोत्तंसमकुटाः ॥ २५ ॥

विरिञ्चिः पञ्चत्वं ब्रजति हरिरामोति विरतिं
 विनाशं कीनाशो भजति धनदो याति निधनम्।
 वितन्द्री माहेन्द्री विततिरपि सम्मीलित-दृशां
 महासंहारेऽस्मिन् विहरति सति त्वत्पतिरसौ ॥ २६ ॥

जपो जल्पः शिल्पं सकलमपि मुद्राविरचना
 गतिः प्रादक्षिण्यक्रमणमशनाद्याहुतिविधिः।
 प्रणामः संवेशः सुखमखिलमात्मार्पणदृशा
 सपर्यापर्यायस्त्व भवतु यन्मे विलसितम् ॥ २७ ॥

सुधामप्यास्वाद्य प्रतिभयजरामृत्युहरिणीं
 विपद्यन्ते विश्वे विधिशतमखाद्या दिविषदः।
 करालं यत्क्षेलं कबलितवतः कालकलना
 न शम्भोस्तन्मूलं तव जननि ताटङ्कमहिमा ॥ २८ ॥

किरीटं वैरिञ्चं परिहर पुरः कैटभभिदः
 कठोरे कोटीरे स्वलसि जहि जम्भारिमकुटम्।
 प्रणम्रेष्वेतेषु प्रसभमुपयातस्य भवनं
 भवस्याभ्युत्थाने तव परिजनोक्तिर्विजयते ॥ २९ ॥

स्वदेहोद्भूताभिर्घृणिभिरणिमाऽऽद्याभिरभितो
 निषेव्ये नित्ये त्वामहमिति सदा भावयति यः।
 किमाश्र्वयं तस्य त्रिनयनसमृद्धिं तृणयतो
 महासंवर्ताभिर्विरचयति नीराजनविधिम्॥ ३० ॥

चतुष्प्रष्ठा तन्त्रैः सकलमतिसन्ध्याय भुवनं
 स्थितस्तत् तत् सिद्धिप्रसवपरतन्त्रैः पशुपतिः।
 पुनस्त्वं श्रिवन्धादखिलपुरुषार्थैकघटना
 स्वतन्त्रं ते तन्त्रं क्षितितलमवातीतरदिदम्॥ ३१ ॥

शिवः शक्तिः कामः क्षितिरथ रविः शीतकिरणः
 स्मरो हंसः शक्रस्तदनु च परामारहरयः।
 अमी हृष्टेखाभिस्तिसृभिरवसानेषु घटिता
 भजन्ते वर्णास्ते तव जननि नामावयवताम्॥ ३२ ॥

स्मरं योनिं लक्ष्मीं त्रितयमिदमादौ तव मनोः
 निधायैके नित्ये निरवधिमहाभोगरसिकाः।
 भजन्ति त्वां चिन्तामणिगुणनिबद्धाक्षवलयाः
 शिवाऽग्नौ जुह्वन्तः सुरभिघृतधाराऽहुतिशतैः॥ ३३ ॥

शरीरं त्वं शम्भोः शशिमिहिरवक्षोरुहयुगं
 तवाऽत्मानं मन्ये भगवति नवात्मानमनधम्।
 अतः शेषः शेषीत्ययमुभयसाधारणतया
 स्थितः सम्बन्धो वां समरसपरानन्दपरयोः॥ ३४ ॥

मनस्त्वं व्योम त्वं मरुदसि मरुत्सारथिरसि
 त्वमापस्त्वं भूमिस्त्वयि परिणतायां न हि परम्।
 त्वमेव स्वात्मानं परिणमयितुं विश्ववपुषा
 चिदानन्दाकारं शिवयुवति भावेन बिभृषे॥ ३५ ॥

तवाऽऽज्ञाचक्रस्थं तपनशशिकोटिद्युतिधरं
 परं शम्भुं वन्दे परिमिलितपाश्वं परचिता।
 यमाराघ्नन् भक्त्या रविशशिशुचीनामविषये
 निरालोकेऽलोके निवसति हि भालोकभवने॥ ३६॥
 विशुद्धौ ते शुद्धस्फटिकविशदं व्योमजनकं
 शिवं सेवे देवीमपि शिवसमानव्यवसिताम्।
 ययोः कान्त्या यान्त्या शशिकिरणसारूप्यसरणिं
 विघूतान्तर्धान्ता विलसति चकोरीव जगती॥ ३७॥
 समुन्मीलत् संवित् कमलमकरन्दैकरसिकं
 भजे हंसद्वन्द्वं किमपि महतां मानसचरम्।
 यदालापादष्टादशगुणितविद्यापरिणतिः
 यदादत्ते दोषाद् गुणमखिलमञ्चः पय इव॥ ३८॥
 तव स्वाधिष्ठाने हुतवहमधिष्ठाय निरतं
 तमीडे संवर्तं जननि महतीं तां च समयाम्।
 यदालोके लोकान् दहति महति क्रोधकलिते
 दयाद्र्दा यद्युषिः शिशिरमुपचारं रचयति॥ ३९॥
 तटित्त्वन्तं शक्त्या तिमिरपरिपन्थिस्फुरणया
 स्फुरन्नानारत्नाभरणपरिणद्वेन्द्रघनुषम्।
 तव श्यामं मेघं कमपि मणिपूरैकशरणं
 निषेवे वर्षन्तं हरमिहिरतसं त्रिभुवनम्॥ ४०॥
 तवाऽऽधारे मूले सह समयया लास्यपरया
 नवात्मानं मन्ये नवरसमहाताणडवनटम्।
 उभाभ्यामेताभ्यामुदयविधिमुद्दिश्य दयया
 सनाथाभ्यां जड़े जनकजननीमज्जगदिदम्॥ ४१॥

॥ सौन्दर्यलहरी ॥

गतैर्माणिक्यत्वं गगनमणिभिः सान्द्रघटितं
 किरीटं ते हैमं हिमगिरिसुते कीर्तयति यः।
 स नीडेयच्छायाच्छुरणशबलं चन्द्रशकलं
 धनुः शौनासीरं किमिति न निबध्नाति धिषणाम्॥ ४२ ॥

धुनोतु ध्वान्तं नस्तुलितदलितेन्दीवरवनं
 घनस्त्रिग्धश्लक्षणं चिकुरनिकुरम्बं तव शिवे।
 यदीयं सौरभ्यं सहजमुपलब्धुं सुमनसो
 वसन्त्यस्मिन् मन्ये वलमथनवाटीविटपिनाम्॥ ४३ ॥

तनोतु क्षेमं नस्तव वदनसौन्दर्यलहरी
 परीवाहस्तोतःसरणिरिव सीमन्तसरणिः।
 वहन्ती सिन्दूरं प्रबलकबरीभारतिमिर
 द्विषां बृन्दैर्बन्दीकृतमिव नवीनार्ककिरणम्॥ ४४ ॥

अरालैः स्वाभाव्यादलिकलभसश्रीभिरलकैः
 परीतं ते वक्रं परिहसति पञ्चरुहरुचिम्।
 दरस्मेरे यस्मिन् दशनरुचिकिञ्जलकरुचिरे
 सुगन्ध्यौ माद्यन्ति स्मरदहनचक्षुर्मधुलिहः॥ ४५ ॥

ललाटं लावण्यद्युतिविमलमाभाति तव यत्
 द्वितीयं तन्मन्ये मकुटघटितं चन्द्रशकलम्।
 विपर्यासन्यासादुभयमपि सम्भूय च मिथः
 सुधालेपस्यूतिः परिणमति राकाहिमकरः॥ ४६ ॥

भ्रुवौ भुये किञ्चिद्दुवनभयभङ्ग्यसनिनि
 त्वदीये नेत्राभ्यां मधुकररुचिभ्यां धृतगुणम्।
 धनुर्मन्ये सव्येतरकरगृहीतं रतिपतेः
 प्रकोष्ठे मुष्ठौ च स्थगयति निगूढान्तरमुमे ॥ ४७ ॥

अहः सूते सव्यं तव नयनमकात्मकतया
 त्रियामां वामं ते सृजति रजनीनायकतया।
 तृतीया ते दृष्टिरदलितहेमाम्बुजरुचिः
 समाधत्ते सन्ध्यां दिवसनिशयोरन्तरचरीम् ॥ ४८ ॥

विशाला कल्याणी स्फुटरुचिरयोध्या कुवलयैः
 कृपाधाराधारा किमपि मधुरा भोगवतिका।
 अवन्ती दृष्टिस्ते बहुनगरविस्तारविजया
 ध्रुवं तत्तन्नामव्यवहरणयोग्या विजयते ॥ ४९ ॥

कवीनां सन्दर्भस्तबकमकरन्दैकरसिकं
 कटाक्षव्याक्षेपभ्रमरकलभौ कर्णयुगलम्।
 अमुञ्चन्तौ दृष्ट्वा तव नवरसास्वादतरलौ
 असूयासंसर्गादलिकनयनं किञ्चिदरुणम् ॥ ५० ॥

शिवे शृङ्गाराद्र्दा तदितरजने कुत्सनपरा
 सरोषा गङ्गायां गिरिशचरिते विस्मयवती।
 हराहिभ्यो भीता सरसिरुहसौभाग्यजननी
 सखीषु स्मेरा ते मयि जननि दृष्टिः सकरुणा ॥ ५१ ॥

गते कर्णाभ्यर्णं ग्रुत इव पक्षमाणि दधती
 पुरां भेत्तुश्चित्प्रशमरसविद्रावणफले।
 इमे नेत्रे गोत्राधरपतिकुलोत्तंसकलिके
 तवाकर्णाकृष्टस्मरशरविलासं कलयतः ॥५२॥

विभक्तत्रैवण्यं व्यतिकरितलीलाञ्जनतया
 विभाति त्वन्नेत्रत्रितयमिदमीशानदयिते।
 पुनः स्तुष्टु देवान् द्रुहिणहरिरुद्रानुपरतान्
 रजः सत्त्वं विभ्रत् तम इति गुणानां त्रयमिव ॥५३॥

पवित्रीकर्तुं नः पशुपतिपराधीनहृदये
 दयामित्रैर्नैत्रैररुणधवलश्यामरुचिभिः ।
 नदः शोणो गङ्गा तपनतनयेति ध्रुवममुं
 त्रयाणां तीर्थानामुपनयसि सम्भेदमनघम् ॥५४॥

निमेषोन्मेषाभ्यां प्रलयमुदयं याति जगती
 तवेत्याहुः सन्तो धरणिधरराजन्यतनये।
 तदुन्मेषाज्ञातं जगदिदमशेषं प्रलयतः
 परित्रातुं शङ्के परिहृतनिमेषास्तव दृशः ॥५५॥

तवापर्णे कर्णेजपनयनपैशुन्यचकिता
 निलीयन्ते तोये नियतमनिमेषाः शफरिकाः।
 इयं च श्रीबद्धच्छदपुटकवाटं कुवलयं
 जहाति प्रत्यूषे निशि च विघटय्य प्रविशति ॥५६॥

दशा द्राघीयस्या दरदलितनीलोत्पलरुचा
 दवीयांसं दीनं स्नपय कृपया मामपि शिवे।
 अनेनायं धन्यो भवति न च ते हानिरियता
 वने वा हर्म्ये वा समकरनिपातो हिमकरः ॥ ५७ ॥

अरालं ते पालीयुगलमगराजन्यतनये
 न केषामाधत्ते कुसुमशरकोदण्डकुतुकम्।
 तिरश्चीनो यत्र श्रवणपथमुल्लङ्घ विलसन्
 अपाङ्गव्यासङ्गो दिशति शरसन्धानधिषणाम् ॥ ५८ ॥

सुरदण्डाभोगप्रतिफलितताटङ्कयुगलं
 चतुश्चक्रं मन्ये तव मुखमिदं मन्मथरथम्।
 यमारुद्य द्रुह्यत्यवनिरथम् अर्केन्दुचरणं
 महावीरो मारः प्रमथपतये सज्जितवते ॥ ५९ ॥

सरस्वत्याः सूक्तीरमृतलहरीकौशलहरीः
 पिबन्त्याः शर्वाणि श्रवणचुलुकाभ्यामविरलम्।
 चमत्कारश्छाधाचलितशिरसः कुण्डलगणो
 इणत्कारैस्त्तारैः प्रतिवचनमाचष्ट इव ते ॥ ६० ॥

असौ नासावंशस्तुहिनगिरिवंशाख्वजपटि
 त्वदीयो नेदीयः फलतु फलमस्माकमुचितम्।
 वहत्यन्तर्मुक्ताः शिशिरकरनिश्वासगलितं
 समृद्ध्या यस्तासां बहिरपि च मुक्तामणिधरः ॥ ६१ ॥

प्रकृत्याऽरक्तायास्त्व दुदृति दन्तच्छदरुचेः
 प्रवक्ष्ये सादृश्यं जनयतु फलं विद्रुमलता।
 न बिम्बं त्वद्विम्बप्रतिफलनरागादरुणितं
 तुलामध्यारोदुं कथमिव विलज्जेत कलया ॥ ६२ ॥

स्मितज्योत्स्नाजालं तव वदनचन्द्रस्य पिबतां
 चकोराणामासीदतिरसतया चञ्चुजडिमा।
 अतस्ते शीतांशोरमृतलहरीमामूरुचयः
 पिबन्ति स्वच्छन्दं निशि निशि भृशं काञ्जिकधिया ॥ ६३ ॥

अविश्रान्तं पत्युर्गुणगणकथाऽऽग्रेडनजपा
 जपापुष्टच्छाया तव जननि जिह्वा जयति सा।
 यद्यासीनायाः स्फटिकदृष्टदच्छच्छविमयी
 सरस्वत्या मूर्तिः परिणमति माणिक्यवपुषा ॥ ६४ ॥

रणे जित्वा दैत्यानपहृतशिरस्त्रैः कवचिभिः
 निवृत्तैश्वण्डांशत्रिपुरहरनिर्माल्यविमुखैः ।
 विशाखेन्द्रोपेन्द्रैः शशिविशादकर्पूरशकला
 विलीयन्ते मातस्तव वदनताम्बूलकबलाः ॥ ६५ ॥

विपञ्च्या गायन्ती विविधमपदानं पशुपतेः
 त्वयाऽऽरब्धे वकुं चलितशिरसा साधुवच्ने।
 तदीयैर्माधुर्यैरपलपिततन्त्रीकलरवां
 निजां वीणां वाणी निचुलयति चोलेन निभृतम् ॥ ६६ ॥

कराग्रेण स्पृष्टं तु हिनगिरिणा वत्सलतया
 गिरीशेनोदस्तं मुहुरधरपानाकुलतया।
 करग्राह्यं शम्भोर्मुखमुकुरवृत्तं गिरिसुते
 कथङ्कारं ब्रूमस्तव चुबुकमौपम्यरहितम् ॥ ६७ ॥

भुजाश्लेषान् नित्यं पुरदमयितुः कण्टकवती
 तव ग्रीवा धत्ते मुखकमलनालश्रियमियम्।
 स्वतः श्वेता कालागरुबहुलजम्बालमलिना
 मृणालीलालित्यम् वहति यदधो हारलतिका ॥ ६८ ॥

गले रेखास्तिस्रो गतिगमकगीतैकनिपुणे
 विवाहव्यानद्वप्रगुणगुणसञ्चाप्रतिभुवः ।
 विराजन्ते नानाविधमधुररागाकरभुवां
 त्रयाणां ग्रामाणां स्थितिनियमसीमान इव ते ॥ ६९ ॥

मृणालीमृद्धीनां तव भुजलतानां चतसृणां
 चतुर्भिः सौन्दर्यं सरसिजभवः स्तौति वदनैः।
 नखेभ्यः सञ्चरस्यन् प्रथममथनादन्धकरिपोः
 चतुर्णा शीर्षाणां सममभयहस्तार्पणाधिया ॥ ७० ॥

नखानामुद्घोतैर्नवनलिनरागं विहसतां
 कराणां ते कान्तिं कथय कथयामः कथमुमे।
 कयाचिद्वा साम्यं भजतु कल्या हन्त कमलं
 यदि क्रीडलक्ष्मीचरणतललक्षारसचणम् ॥ ७१ ॥

समं देवि स्कन्दद्विपवदनपीतं स्तनयुगं
 तवेदं नः खेदं हरतु सततं प्रस्तुतमुखम्।
 यदालोक्याशङ्काऽऽकुलितहृदयो हासजनकः
 स्वकुम्भौ हेरम्बः परिमृशति हस्तेन झटिति ॥ ७२ ॥

अमू ते वक्षोजावमृतरसमाणिक्यकुतुपौ
 न सन्देहस्पन्दो नगपतिपताके मनसि नः ।
 पिबन्तौ तौ यस्मादविदितवधूसङ्गरसिकौ
 कुमारावद्यापि द्विरदवदनक्रौञ्चदलनौ ॥ ७३ ॥

वहत्यम्ब स्तम्बेरमदनुजकुम्भप्रकृतिभिः
 समारब्धां मुक्तामणिभिरमलां हारलतिकाम् ।
 कुचाभोगो बिम्बाधररुचिभिरन्तः शबलितां
 प्रतापव्यामिश्रां पुरदमयितुः कीर्तिमिव ते ॥ ७४ ॥

तव स्तन्यं मन्ये धरणिधरकन्ये हृदयतः
 पयःपारावारः परिवहति सारस्वतमिव ।

दयावत्या दत्तं द्रविडशिशुरास्वाद्य तव यत्
 कवीनां प्रौढानामजनि कमनीयः कवयिता ॥ ७५ ॥

हरक्रोधज्वालाऽवलिभिरवलीढेन वपुषा
 गभीरे ते नाभीसरसि कृतसङ्गे मनसिजः ।
 समुत्तस्थौ तस्मादचलतनये धूमलतिका
 जनस्तां जानीते तव जननि रोमावलिरिति ॥ ७६ ॥

यदेतत् कालिन्दीतनुतरतरङ्गाकृति शिवे
 कृशो मध्ये किञ्चिज्जननि तव तद्भाति सुधियाम् ।
 विमर्दादन्योऽन्यं कुचकलशयोरन्तरगतं
 तनूभूतं व्योम प्रविशदिव नाभिं कुहरिणीम् ॥ ७७ ॥

स्थिरो गङ्गावर्तः स्तनमुकुलरोमावलिलता
 निजावालं कुण्डं कुसुमशरतेजोहुतभुजः ।
 रतेलीलागारं किमपि तव नाभिर्गिरिसुते
 बिलद्वारं सिद्धेर्गिरिशनयनानां विजयते ॥ ७८ ॥

निसर्गक्षीणस्य स्तनतटभरेण क्लमजुषो
 नमन्मूर्तेर्नारीतिलक शनकैस्त्रुट्यत इव।
 चिरं ते मध्यस्य त्रुटितटिनीतीरतरुणा
 समावस्थास्थेन्नो भवतु कुशलं शैलतनये ॥ ७९ ॥

कुचौ सद्यःस्विद्यत्तटघटितकूर्पासमिदुरौ
 कषन्त्तौ दोर्मूले कनककलशाभौ कलयता।
 तव त्रातुं भज्ञादलमिति वलग्नं तनुभुवा
 त्रिधा नद्वं देवि त्रिवलि लवलीवल्लिभिरिव ॥ ८० ॥

गुरुत्वं विस्तारं क्षितिधरपतिः पार्वति निजात्
 नितम्बादाच्छिद्य त्वयि हरणरूपेण निदधे।
 अतस्ते विस्तीर्णो गुरुरयमशेषां वसुमतीं
 नितम्बप्राग्भारः स्थगयति लघुत्वं नयति च ॥ ८१ ॥

करीन्द्राणां शुण्डान् कनककदलीकाण्डपटलीम्
 उभाभ्यामूरुभ्यामुभयमपि निर्जित्य भवति।
 सुवृत्ताभ्यां पत्युः प्रणतिकठिनाभ्यां गिरिसुते
 विधिज्ञे जानुभ्यां विबुधकरिकुमद्वयमसि ॥ ८२ ॥

पराजेतुं रुद्रं द्विगुणशरगभौ गिरिसुते
 निषज्जौ जड्जे ते विषमविशिखो बाढमकृत।
 यदग्रे दृश्यन्ते दश शरफलाः पादयुगली
 नखाग्रच्छद्मानः सुरमकुटशाणैकनिशिताः ॥ ८३ ॥

श्रुतीनां मूर्धानो दधति तव यौ शेखरतया
 ममाप्येतौ मातः शिरसि दयया धेहि चरणौ।
 ययोः पाद्यं पाथः पशुपतिजटाजूटतटिनी
 ययोर्लक्षालक्ष्मीरुणहरिचूडामणिरुचिः ॥८४॥

नमोवाकं ब्रूमो नयनरमणीयाय पदयोः
 तवास्मै द्वन्द्वाय स्फुटरुचिरसालक्तकवते।
 असूयत्यत्यन्तं यदभिहननाय स्पृहयते
 पशूनामीशानः प्रमदवनकङ्गलितरवे ॥८५॥

मृषा कृत्वा गोत्रस्वलनमथ वैलक्ष्यनमितं
 ललाटे भर्तारं चरणकमले ताडयति ते।
 चिरादन्तःशत्यं दहनकृतमुन्मूलितवता
 तुलाकोटिक्षणैः किलकिलितमीशानरिपुणा ॥८६॥

हिमानीहन्तव्यं हिमगिरिनिवासैकचतुरौ
 निशायां निद्राणां निशि चरमभागे च विशदौ।
 वरं लक्ष्मीपात्रं श्रियमतिसृजन्तौ समयिनां
 सरोजं त्वत्पादौ जननि जयतश्चित्रमिह किम् ॥८७॥

पदं ते कीर्तीनां प्रपदमपदं देवि विपदां
 कथं नीतं सद्भिः कठिनकमठीकर्परतुलाम्।
 कथं वा बाहुभ्यामुपयमनकाले पुरभिदा
 यदादाय न्यस्तं दृष्टिं दयमानेन मनसा ॥८८॥

नखैर्नकस्त्रीणां करकमलसङ्कोचशशिभिः
 तरूणां दिव्यानां हसत इव ते चण्ड चरणौ।
 फलानि स्वःस्थेभ्यः किसलयकराग्रेण ददतां
 दरिद्रेभ्यो भद्रां श्रियमनिशमहाय ददतौ॥८९॥
 ददाने दीनेभ्यः श्रियमनिशमाशानुसटशीम्
 अमन्दं सौन्दर्यप्रकरमकरन्दं विकिरति।
 तवास्मिन् मन्दारस्त्वकसुभगे यातु चरणे
 निमज्जन् मज्जीवः करणचरणः षड्वरणताम्॥९०॥
 पदन्यासक्रीडापरिचयमिवारब्धुमनसः
 सखलन्तस्ते खेलं भवनकलहंसा न जहति।
 अतस्तेषां शिक्षां सुभगमणिमञ्जीररणित-
 च्छलादाचक्षाणां चरणकमलं चारुचरिते॥९१॥
 गतास्ते मञ्चत्वं द्वुहिणहरिरुद्रेश्वरभृतः
 शिवः स्वच्छच्छायाघटितकपटप्रच्छदपटः।
 त्वदीयानां भासां प्रतिफलनरागारुणतया
 शरीरी शृङ्गारो रस इव दृशां दोग्धि कुतुकम्॥९२॥
 अराला केशेषु प्रकृतिसरला मन्दहसिते
 शिरीषाभा चित्ते दृष्टुपलशोभा कुचतटे।
 भृशं तन्वी मध्ये पृथुरुसिजारोहविषये
 जगत्त्वातुं शम्भोर्जयति करुणा काचिदरुणा ॥९३॥
 कलङ्कः कस्तूरी रजनिकरबिम्बं जलमयं
 कलाभिः कपूरैर्मरकतकरणं निबिडितम्।
 अतस्त्वद्वोगेन प्रतिदिनमिदं रिक्तकुहरं
 विधिर्भूयो भूयो निबिडयति नूनं तव कृते॥९४॥

पुरारातेरन्तःपुरमसि ततस्त्वच्चरणयोः
 सपर्यामर्यादा तरलकरणानामसुलभा।
 तथा ह्येते नीताः शतमखमुखाः सिद्धिमतुलां
 तव द्वारोपान्तस्थितिभिरणिमाद्याभिरमराः ॥९५॥
 कलत्रं वैधात्रं कति कति भजन्ते न कवयः
 श्रियो देव्याः को वा न भवति पतिः कैरपि धनैः।
 महादेवं हित्वा तव सति सतीनामचरमे
 कुचाभ्यामासङ्गः कुरवकतरोरप्यसुलभः ॥९६॥
 गिरामाहुर्देवीं दुहिणगृहिणीमागमविदो
 हरेः पतीं पद्मां हरसहचरीमद्रितनयाम्।
 तुरीया काऽपि त्वं दुरधिगमनिःसीममहिमा
 महामाया विश्वं भ्रमयसि परब्रह्ममहिषि ॥९७॥
 कदा काले मातः कथय कलितालक्तकरसं
 पिबेयं विद्यार्थी तव चरणनिर्णजनजलम्।
 प्रकृत्या मूकानामपि च कविताकारणतया
 कदा धत्ते वाणीमुखकमलताम्बूलरसताम् ॥९८॥
 सरस्वत्या लक्ष्म्या विधिहरिसपत्नो विहरते
 रतेः पातिव्रत्यं शिथिलयति रम्येण वपुषा।
 चिरं जीवन्नेव क्षपितपशुपाशव्यतिकरः
 परानन्दाभिरव्यं रसयति रसं त्वद्भजनवान् ॥९९॥
 प्रदीपञ्चालाभिर्दिवसकरनीराजनविधिः
 सुधासूतेश्वन्द्रोपलजललवैरर्घ्यरचना ।
 स्वकीयैरम्भोभिः सलिलनिधिसौहित्यकरणं
 त्वदीयाभिर्वाग्भिरस्तव जननि वाचां स्तुतिरियम् ॥१००॥

॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्री-गोविन्द-भगवत्पूज्य-पाद-शिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ
सौन्दर्यलहरी सम्पूर्णा ॥

समानीतः पदभ्यां मणिमुकुरतामम्बरमणिः
भयादास्यादन्तःस्तिमितकिरणश्रेणिमसृणिः ।
दधाति त्वद्वक्रप्रतिफलनमश्रान्तविकचं
निरातङ्कं चन्द्रान्निजहृदयपङ्करुहमिव ॥

समुद्भूतस्थूलस्तनभरमुश्चारु हसितं
कटाक्षे कन्दर्पः कतिचन कदम्बद्युति वपुः ।
हरस्य त्वद्धान्तिं मनसि जनयन्तः समयिनो
भवत्या ये भक्ताः परिणतिरमीषामियमुमे ॥

निधे नित्यस्मेरे निरवधिगुणे नीतिनिपुणे
निराघाटज्ञाने नियमपरचित्तैकनिलये ।
नियत्या निर्मुक्ते निखिलनिगमान्तस्तुतपदे
निरातङ्के नित्ये निगमय ममापि स्तुतिमिमाम् ॥

